

vedeno bylo v základě tohoto smíru, což se při projednání pozůstalosti dne 14. května 1918 stalo. Právým úmyslem stran nebylo tedy, aby zákonní dědicové tento platební závazek převzali bezpodmínečně, nezávisle od výše pozůstalostního jmění a tudíž od výsledku inventury čili bez ohledu na pozůstalost, nýbrž aby jej převzali právě jen jako dědicové, v rámci pozůstalosti, tedy s tím obmezením, pod jakým učinili svou současnou podmíněčnou přihlášku dědickou, tedy, aby ručili za závazek ten jen potud, pokud stačí pozůstalost (*quoad vires hereditatis*), jak stanoví § 802 obč. zák. Neměl to býti jejich osobní dluh, nýbrž dluh pozůstalosti, za jaký byl zcela zřetelně stipulován a jako takový také do odevzdací listiny pojat. Pakliž tomu ale tak, podléhá striktnímu předpisu § 802 obč. zák., dle něhož dědici podmíněčně přihlášení ručí za pozůstalostní dluh jen do výše pozůstalostního jmění.

Čís. 943.

Ujednání, že kupitel může stanovenou kupní cenu vyrovnati zbožím, z právního obchodu vyloučeným, nečiní celou smlouvu neplatnou a nevadí tomu, by žalováno nebylo o zaplacení peněžité tržové ceny.

(Rozh. ze dne 1. března 1921, Rv I 810/20.)

Sporné strany umluvily dne 4. srpna 1918, že žalobce dodá žalovanému tašky a hřebenače a že žalovaný může místo peněz žalobci plniti dodávku ovsa. Žalobce věci dle úmluvy dodal a žalovaný splatil dodáním ovsa část kupní ceny. Žalobce o nedoplatek kupní ceny v penězích procesní soud první stolice vyhověl, vyvrátiv námitku žalovaného, že smlouva jest neplatnou tím, že byla mezi stranami umluvena kupní cena v penězích a žalovanému pouze ponecháno na vůli plniti buď penězi neb ovsem a že taková úmluva nepřiči se dobrým mravům. Odvolací soud žalobu zamítl. Důvody: Ujednání stalo se 4. srpna 1918, o čemž není sporu. Podle tehda platných předpisů a to čís. nař. ze dne 11. června 1916, čís. 176 ř. z. a nař. vešk. min. ze dne 26. května 1917, čís. 235 ř. z. byly tenkrát oves a ostatní obilí státem zabaveny (§ 1), nesměly se zciziti, právní jednání, jež se zákazu tomu přičilo, bylo neplatné (§ 2) a kdo oves zcizil a koupil, propadl trestu (§ 32 odstavec druhý, třetí a čtvrtý). Proti tomuto zákazu jednaly obě strany nejen smlouvou, nýbrž i částečným jejím splněním, obě se dopustily právě zmíněného činu trestného a smlouva, ze které žalobce nárok svůj odvozuje, je neplatná nejen podle cit. § 2, nýbrž i podle § 879 obč. zák. v novém znění. Neplatnost ta jest absolutní, pročť ze smlouvy té ani ta ani ona strana žádného práva uplatňovati nemůže, stalať se celá neplatnou.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

Důvody :

Soud odvolací má za to, že smlouva, kterou strany dne 4. srpna 1918 uzavřely, jest neplatná proto, že bylo mezi nimi ujednáno, že žalovaný může tašky a hřebenače, od žalobce koupené, zaplatiti místo penězi ovsem, a že také na zaplacení kupní ceny žalobci 10 q ovsa dodal, a to

vzhledem k tomu, že dle platných tehdy předpisů byl oves státem zabaven, zciziti se nesměl a právní jednání, tomuto zákazu se příčí bylo neplatné a trestné. Tento názor nelze pokládati za správný. Dle zjištění soudu první stolice byla cena za koupené tašky a hřebenače smlouvena původně v penězích a ujednáno zároveň, že žalovaný místo penězi může platiti ovsem. Tímto ujednáním nebyl změněn předmět smlouvy, kterým zustalo zboží právě uvedené, nýbrž ponecháno jen žalovanému na vůli, chce-li platiti penězi neb ovsem. Sluší tedy toto posléz uvedené ujednání pokládati jen za dodatek k smlouvě o koupi zboží, dodatek sice neplatný, který však celou smlouvu kupní neplatnou nečiní. Že ujednání o zaplacení zboží v penězích změněno nebylo, vysvítá také z účtu ze dne 31. prosince 1918, v němž kupní cena a zbytek její jest účtován v korunách. Na tom nemůže měniti ničeho ani ta okolnost, že žalovaný na částečné zaplacení kupní ceny dodal žalobci 10 q ovsa, a že se tím obě strany dopustily trestného činu. Trestnost a nedovolenost vztahuje se jen na tento čin a úmluvu o něm, nikoli na dodání zboží a zaplacení kupní ceny za ně v penězích. Závěr soudu odvolacího, že se celá smlouva stala neplatnou, není v ustanovení § 879 obč. zák. a v § 2 cís. nař. ze dne 11. června 1916, čís. 176 ř. z. odůvodněn.

Čís. 944.

Předpis § 406 c. ř. s. vztahuje se též k dávkám výměnkářským.

(Rozh. ze dne 1. března 1921, Rv I 822/20.)

Žalobkyni příslušel dle odevzdací listiny výměnek v dávkách naturálních, pro případ pak, že by nemohla se zavázaným sdíleti společnou domácnost, měl jí platiti 3 K denně. Žalobkyně byla nucena dne 1. února 1920 společnou domácnost opustiti, a ježto jí zavázaný peněžního reluta neplatil, domáhala se ho žalbou, podanou v září 1920, jak pro uplynulé měsíce tak i pro příště. Žalobě bylo procesním soudem první stolice vyhověno mimo jiné z těchto důvodů: Nelze pochybovati o tom, že peněžní dávky, jež nastupují za poskytování stravy a bytu, mají právní povahu příspěvku vyživovací (viz Krainz § 385 a Neumann § 406). Je-li však zjištěna takováto povaha požadovaných dávek, jest dle § 406 c. ř. s. lichou námitka žalovaného, že požadování dávek, budoucně splatných jest předčasným, ježto dle zmíněného předpisu lze přisouditi i plnění, jež stanou se splatnými teprve po vynesení rozsudku. Odvolací soud rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody :

Odsouzení k nesplacení dosud plnění připouští zákon v § 406 c. ř. s. jen ohledně výživného, ale nečiní při tom rozdílu, zda-li povinnost k poskytování výživy nebo k placení výživného je založena v poměru rodinném či v ustanovení poslední vůle či v poměru závazkovém. Není tudíž v zákoně opory k domněnce dovolatele, že podstatným znakem výživného jest, aby oprávněný je mohl požadovati již na základě poměru příbuzenského. Dovatel má podle odevzdací listiny povinnost k testa-